

SUDSKA PRAKSA

OTKAZ SINDIKALNOM PREDSTAVNIKU

Drugostepeni sud je pravilno zaključio da kako je tužilac u vreme otkaza ugovora o radu bio izabrani sindikalni predstavnik, a o čemu je bio obavešten tuženi, to je rešenje o otkazu ugovora o radu tuženog nezakonito, primenom odredbe člana 188. stav 1. tačka 3. Zakona o radu. Naime, poslodavac ne može da otkaze ugovor o radu, niti na drugi način da stavi u nepovoljan položaj zaposlenog zbog njegovog statusa ili aktivnosti u svojstvu imenovanog ili izabranog sindikalnog predstavnika. Kako je tužilac izabran za blagajnika i drugog ovlašćenog potpisnika sindikata kod tuženog, to je shodno tome uživao posebnu zaštitu od otkaza ugovora o radu, što tuženi nije poštovao, već je doneo sporno rešenje kojim je tužiocu otkazao ugovor o radu zbog prestanka potrebe za njegovim radom. Imajući u vidu navedeno, Vrhovni kasacioni sud nalazi da je pravilno drugostepeni sud preinačio prvostepenu presudu i usvojio tužbeni zahtev za poništaj spornog rešenja o otkazu ugovora o radu, kao i vraćanju na rad, primenom odredbe člana 188. stav 1. tačka 3. Zakona o radu.

Obrazloženje:

Presudom Osnovnog suda u Zrenjaninu od 29.10.2013. godine, stavom prvim izreke, odbijen je tužbeni zahtev tužioca kojim je tražio da se poništi kao nezakonito rešenje tuženog od 06.12.2012. godine, kojim je otkazan ugovor o radu i da se obaveže tuženi da tužiocu vrati na rad i da mu isplati sve zarade i pripadajuće poreze i doprinose. Stavom drugim izreke, obavezan je tužilac da tuženom naknadi troškove parničnog postupka.

Presudom Apelacionog suda u Novom Sadu od 14.04.2014. godine, stavom prvim izreke preinačena je prvostepena presuda, tako što je usvojen tužbeni zahtev tužioca i poništeno kao nezakonito rešenje tuženog od 06.12.2012. godine kojim je tužiocu otkazan ugovor o radu i obavezan tuženi da tužiocu vrati na rad i da mu isplati sve zarade i uplati pripadajuće doprinose. Stavom drugim izreke, tužba tužioca je odbačena kao nedozvoljena u delu zahteva za uplatu pripadajućih poreza. Stavom trećim izreke, obavezan je tuženi da tužiocu naknadi troškove parničnog postupka.

Protiv pravnosnažne presude donesene u drugom stepenu, tuženi je blagovremeno izjavio reviziju zbog pogrešne primene materijal-

nog prava. Tužilac je podneo odgovor na reviziju tuženog.

Ispitujući pobijanu presudu u smislu odredbe člana 408. Zakona o parničnom postupku („Sl. glasnik RS”, broj 72/11), Vrhovni kasacioni sud je našao da revizija tužioca nije osnovana.

U postupku nije učinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz člana 374. stav 2. tačka 2. ZPP, na koju revizijski sud pazi po službenoj dužnosti.

Prema utvrđenom činjeničnom stanju, tužilac je bio u radnom odnosu kod tuženog i radio je na poslovima kontrolora silosa - manipulant. Rešenjem tuženog, tužiocu je otkazan ugovor o radu, s obzirom da je proglašen tehnološkim viškom zbog organizacionih i ekonomskih promena kod tuženog. Naime, tužilac je 22.04.2002. godine pristupio Sindikalnoj organizaciji osnovne organizacije saveza samostalnih sindikata B. i J. S.L., koja je bila reprezentativni sindikat kod tuženog po rešenju direktora tuženog o reprezentativnosti od 28.01.2010. godine. Na sastanku od 19.11.2012. godine, koji je održan u prisustvu 8 od ukupno 13 članova sindikata, za sekretara sindikalne organizacije izabran je J.Š., dok je tužilac izabran za blagajnika i drugog ovlašćenog potpisnika, a o čemu je pismeno obavešten tuženi podneskom od 21.11.2011. godine. Tuženi je 27.11.2012. godine doneo Pravilnik o izmenama i dopunama Pravilnika o organizaciji i sistematizaciji poslova, kojim su ukinuti poslovi kontrolora silosa - manipulant, na kojima je tužilac radio, a koji Pravilnik je stupio na snagu 05.12.2012. godine. Tuženi je 06.12.2012. godine doneo odluku o utvrđivanju viška zaposlenih u smislu člana 91. stav 2. Posebnog kolektivnog ugovora za delatnost poljoprivrede, prehrambene i duvanske industrije i vodoprivrede Srbije. Tuženi nije bio u mogućnosti da tužiocu obezbedi neko od prava propisanih zakonom, odnosno nije bilo mogućnosti da tužilac bude raspoređen na neko drugo radno mesto, zbog čega je proglašen tehnološkim viškom i tuženi mu je isplatio otpremninu u visini od 1.808.168,88 dinara.

Polazeći od utvrđenog činjeničnog stanja, prvostepeni sud je odbio tužbeni zahtev tužioca, nalazeći da je tuženi rešenje o otkazu ugovora o radu doneo na zakonit način, ali je drugostepeni sud pravilno primenio materijalno pravo kada je preinačio prvostepenu presudu i usvojio tužbeni zahtev, pa je poništio, kao nezakonito, sporno rešenja o otkazu ugovora o radu od 06.12.2012. godine i obavezao tuženog da tužiocu vrati na rad i da mu isplati sve zarade i uplati pripadajuće doprinose.

Odredbom člana 188. stav 1. Zakona o radu („Službeni glasnik RS“ br. 24/05 ... 54/05), propisano je da **poslodavac ne može da otkáže ugovor o radu, niti na drugi način da stavi u nepovoljan položaj predstavnika zaposlenih za vreme obavljanja funkcije i godinu dana po prestanku funkcije**, ako predstavnik zaposlenih postupa u skladu sa zakonom, opštim aktom i ugovorom o radu i to: 1) članu saveta zaposlenih i predstavniku zaposlenih u upravnom i nadzornom odboru poslodavca; 2) predsedniku sindikata kod poslodavca; 3) imenovanom ili izabranom sindikalnom predstavniku. Stavom 3. istog člana zakona, propisano je da broj sindikalnih predstavnika koji uživaju zaštitu u smislu stava 1. tačka 3. ovog člana, utvrđuje se kolektivnim ugovorom, odnosno sporazumom sindikata sa poslodavcem, zavisno od broja članova sindikata kod poslodavca.

Ispitujući zakonitost spornog rešenja tuženog od 06.12.2012. godine, **drugostepeni sud je pravilno zaključio da kako je tužilac u vreme otkaza ugovora o radu bio izabrani sindikalni predstavnik**, a o čemu je bio obavešten tuženi, to je rešenje o otkazu ugovora o radu tuženog nezakonito, primenom odredbe člana 188. stav 1. tačka 3. Zakona o radu. Naime, **poslodavac ne može da otkáže ugovor o radu**, niti na drugi način da stavi u nepovoljan položaj zaposlenog zbog njegovog statusa ili aktivnosti u svojstvu imenovanog ili izabranog sindikalnog predstavnika. Kako je tužilac izabran za blagajnika i drugog ovlašćenog potpisnika sindikata B. I. J. kod tuženog, to je shodno tome uživao posebnu zaštitu od otkaza ugovora o radu, što tuženi nije poštovao, već je doneo sporno rešenje kojim je tužiocu otkazao ugovor o radu zbog prestanka potrebe za njegovim radom na radnom mestu kontrolora silosa – manipulant. Imajući u vidu navedeno, *Vrhovni kasacioni sud* nalazi da tuženi nije mogao da otkáže tužiocu ugovor o radu koji je u to vreme bio izabrani sindikalni predstavnik, a tuženi je o tome bio obavešten, zbog čega je pravilno drugostepeni sud preinačio prvostepenu presudu i usvojio tužbeni zahtev za poništaj spornog rešenja o otkazu ugovora o radu od 06.12.2012. godine, kao i vraćanju na rad, primenom odredbe člana 188. stav 1. tačka 3. Zakona o radu.

U izloženom smislu, **neosnovani su revizijski navodi** kojima se ukazuje da ne postoji odgovornost tuženog za nezaključenje sporazuma sa sindikatom, već da postoji krivica sindikata koji nije podneo inicijativu za zaključenje sporazuma u cilju ostvarivanja prava iz člana 188. stav 3. Zakona o radu. U konkretnom slučaju, **tuženi je propustio da sa sindikatom čiji je tužilac bio izabrani predstavnik utvrdi broj sindikalnih predstavnika** koji bi uživali zaštitu od otkaza

ugovora o radu, u smislu citiranog člana 188. stav 3. u vezi stava 1. Zakona o radu. Ovo stoga što se sindikat i poslodavac sporazumevaju o broju predstavnika koji uživaju zaštitu prema broju članova sindikata, što je jedini kriterijum za zaključenje sporazuma, a takav sporazum je tuženi morao da zaključi sa ovim sindikatom, što je izostalo, ali propust u nezaključenju navedenog sporazuma i neutvrđivanju broja sindikalnih predstavnika ne može ići na štetu tužioca, kao imenovanog sindikalnog predstavnika kom je otkazan ugovor o radu za vreme obavljanja sindikalne funkcije, kako je to pravilno zaključio i drugostepeni sud.

(Presuda Vrhovnog kasacionog suda Rev2 836/14 od 27.05.2015. godine)

PREOBRAŽAJ RADNOG ODNOSA

Prema članu 37. st. 3. i 4. Zakona o radu, radni odnos na određeno vreme radi zamenive privremeno odsutnog zaposlenog može se zasnovati do povratka privremeno odsutnog zaposlenog. Radni odnos zasnovan na određeno vreme postaje radni odnos na neodređeno vreme ako zaposleni nastavi da radi najmanje pet radnih dana po isteku roka za koji je zasnovan. Tužilja je sa tuženim zaključila ugovor o radu radi zamene privremeno odsutnog radnika. Tako zasnovan radni odnos prestaje kada se odsutni radnik vrati. Okolnost što se odsutni radnik nije vratio na rad i sa tuženim zaključio sporazum o prestanku radnog odnosa, ne utiče na radni odnos tužilje i tuženog. Tužilji je radni odnos prestao onog dana kada je odsutni zaposleni bio dužan da se vrati na rad. Upravo tog dana tužilji je prestao radni odnos, a tužilja nije nastavila da na istom radnom mestu radi pet dana po isteku roka na koji je zasnovala radni odnos da bi bili ispunjeni uslovi iz člana 37. stav 4. Zakona o radu za preobražaj radnog odnosa.

Obrazloženje:

Presudom *Osnovnog suda u Zrenjaninu*, stavom prvim izreke, odbijen je kao **neosnovan tužbeni zahtev tužilje** kojim je tražila da se **poništi rešenje tuženog o prestanku radnog odnosa** od 09. jula 2013. godine, da se **utvrdi** da je radni odnos tužilje po osnovu ugovora o radu od 01. septembra 2011. godine preobražen u **radni odnos na neodređeno vreme** počev od 09. jula 2013. godine, te da se obaveže tuženi da u skladu sa preobražajem **tužilji prizna sva prava i nadoknadi sve zarade i naknade** koje joj po tom osnovu pripadaju sa zakonskom kamatom od dana dospeća do dana isplate kao i da omogući tuži-

lji da se **naknadno izjasni o javnom pozivu za zaposlenima za dobrovoljno prijavljivanje za program rešavanja viška zaposlenih** te joj u skladu sa istim prizna sva prava koja joj po tom osnovu pripadaju. Stavom drugim izreke, odlučeno je o troškovima postupka.

Presudom Apelacionog suda u Novom Sadu od 16.12.2014. godine odbijena je žalba tužilje i potvrđena prvostepena presuda.

Protiv pravnosnažne presude donesene u drugom stepenu tužilja je izjavila reviziju zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava.

Ispitujući pobijanu presudu na osnovu člana 408. ZPP, Vrhovni kasacioni sud je našao da revizija nije osnovana.

U postupku nije učinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz člana 374. stav 2. tačka 2. ZPP na koju revizijski sud pazi po službenoj dužnosti.

Prema utvrđenom činjeničnom stanju, **tužilja je bila zaposlena** kod tuženog na poslovima savetnik za klijente – nivo 60 u Ekspozituri tuženog u Z. **na određeno vreme** po zaključenom ugovoru o radu od 01. septembra 2011. godine **do povratka zaposlene S.K. sa porodijskog odsustva**. Zaposlena S.K. je bila privremeno odsutna – na porodijskom odsustvu do 09. jula 2013. godine, kada joj je sporazumom koji je zaključila sa tuženim prestao radni odnos. Tuženi je 01. jula 2013. godine doneo rešenje o otkazu ugovora o radu zbog isteka vremena na koje je zasnovan. U rešenju je konstatovano da **tužilji prestaje radni odnos** 09. jula 2013. godine. Navedeno rešenje tužilji je uručeno 01. jula 2013. godine. Tužilja je sa tuženim zaključila ugovor o radu 01. jula 2013. godine za period do jedan mesec do 09. avgusta 2013. godine. Po ovom ugovoru tužilja je zasnivala radni odnos na poslovima radnog mesta SME bankar – nivo 60 u Filijali tuženog u Z. Rešenjem o prestanku radnog odnosa br. 673/13 od 31. jula 2013. godine **tužilji je na ovim poslovima prestao radni odnos zaključno sa 09. avgustom 2013. godine** kao danom isticanja roka za koji je radni odnos zasnovan. Ovo rešenje je tužilji uručeno 02. avgusta 2013. godine. Poništaj ovog rešenja tužilja nije tražila. Tužilja je iskoristila deo godišnjeg odmora za vreme rada kod tuženog. Rešenjem od 06.08.2013. godine tužilji je odobrena isplata naknade za neiskorišćenih 15 dana godišnjeg odmora od 33.223,20 dinara.

Kod ovako utvrđenog činjeničnog stanja, **niže-stepeni sudovi su zaključili da nisu ispunjeni uslovi za preobražaj radnog odnosa.**

Prema članu 37. st. 3. i 4. Zakona o radu, radni odnos na određeno vreme radi zamene privremeno odsutnog zaposlenog može se zasnovati do povratka privremeno odsutnog zaposlenog. **Radni**

odnos zasnovan na određeno vreme postaje radni odnos na neodređeno vreme ako zaposleni nastavi da radi najmanje pet radnih dana po isteku roka za koji je zasnovan.

U ovom slučaju, **pravilan je zaključak niže-stepenih sudova** da nisu ispunjeni uslovi iz citirane zakonske odredbe za utvrđivanje preobražaja radnog odnosa, zbog čega je pravilno odbijen tužbeni zahtev.

Naime, tužilja je sa tuženim zaključila ugovor o radu radi zamene privremeno odsutnog radnika. Tako zasnovan radni odnos prestaje kada se odsutni radnik vrati. **Okolnost što se odsutni radnik nije vratio na rad i sa tuženim zaključio sporazum o prestanku radnog odnosa, ne utiče na radni odnos tužilje i tuženog.** Tužilji je radni odnos prestao onog dana kada je odsutni zaposleni bio dužan da se vrati na rad. Upravo tog dana tužilji je prestao radni odnos a tužilja nije nastavila da na istom radnom mestu radi pet dana po isteku roka na koji je zasnivala radni odnos da bi bili ispunjeni uslovi iz člana 37. stav 4. Zakona o radu za preobražaj radnog odnosa. Nisu osnovani revizijski navodi kojima se osporava datum prijema rešenja o prestanku radnog odnosa. Naime, rešenje o prestanku radnog odnosa tužilji je uručeno u Ekspozituri u Z. 01.07.2013. godine, ali prilikom potpisivanja rešenja tužilja nije upisala datum prijema. Po dobijanju rešenja u centrali banke u B., lice zaposleno na poslovima savetnika u Odeljenju sudskih resursa sa mestom rada u B., Đ.M. je tužilji poslao e-mail dana 02.07.2013. godine u kom obaveštava tužilju da je primio rešenje o prestanku radnog odnosa zajedno sa ugovorom o radu, da su oba dokumenta potpisana ali da tužilja nije navela datum prijema rešenja. O svemu ovome isto lice sačinilo je i službenu belešku, a e-mail je poslao i direktoru Ekspoziture u Z. ali na taj mejl nisu odgovorili ni tužilja ni direktor ekspoziture. Utvrđivanje datuma prijema rešenja o otkazu, što je u konkretnom slučaju i učinjeno, je od uticaja na blagovremenost tužbe za poništaj navedenog rešenja, a ne može uticati, suprotno revizijskim navodima na utvrđenje ništavosti samog rešenja.

(Presuda Vrhovnog kasacionog suda Rev2 653/15 od 16.09.2015. godine)

rezon.rs